

Nader onderzoek Wet Natuurbescherming Molensingel Wieringerwaard

10 november 2023, Hippolytushoef

Opdrachtgever:

Kuin vastgoedontwikkeling B.V.
De Tocht 5
1611 HT Bovenkarspel
Tel: 0228-511313
e-mail: info@kuinbv.nl
www.kuinbv.nl

Opdrachtnemer:

Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef
Tel: 0227-595576
Mob: 06-24818383
e-mail: aandachtnatuur@kpnmail.nl
www.aandachtnatuur.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Aanleiding en doel.....	blz. 2
1.2 De Wet Natuurbescherming.....	blz. 3
2. Huidige situatie en methode.....	blz. 6
2.1 Gebieds- en planbeschrijving.....	blz. 6
2.2 Methode.....	blz. 7
3. Resultaten.....	blz. 10
3.1 Onderzoek (kleine) marterachtigen.....	blz. 10
3.2 Onderzoek vleermuizen.....	blz. 11
3.3 Onderzoek rugstreeppad.....	blz. 13
3.4 Overige waarnemingen beschermde soorten.....	blz. 13
4. Conclusies en advies.....	blz. 14
4.1 Onderzoek (kleine) marterachtigen.....	blz. 14
4.2 Onderzoek vleermuizen.....	blz. 14
4.3 Onderzoek rugstreeppad.....	blz. 15
4.4 Overige beschermde soorten.....	blz. 15
Literatuurlijst.....	blz. 16
Bijlage 1: Wet Natuurbescherming	
Bijlage 2: Vleermuiswaarnemingen per veldronde	

1. Inleiding

In opdracht van Kuin vastgoedontwikkeling B.V heeft een nader onderzoek naar kleine marterachtigen, rugstreepd en vleermuizen in het kader van de Wet Natuurbescherming plaatsgevonden voor beoogde woningbouw op de planlocatie aan de Molensingel te Wieringerwaard. Het veldonderzoek heeft in de periode april - september 2023 plaatsgevonden. De bevindingen van dit veldonderzoek worden in deze rapportage verder besproken.

Figuur 1. Ligging van het plangebied aan de Molensingel te Wieringerwaard..

1.1 Aanleiding en doel

Het onderzoek in het kader van de Wet Natuurbescherming vindt plaats vanwege de voorgenomen bebouwing van het plangebied met circa 19 woningen. Ten behoeve van deze ontwikkeling heeft Sweco in 2022 een verkennend natuuronderzoek (quickscan) in het kader van de Wet Natuurbescherming uitgevoerd op de projectlocatie. Op basis van deze quickscan (Sweco, 12 oktober 2022) bleek dat er een vervolgonderzoek noodzakelijk was naar het voorkomen van rugstreepd, kleine marterachtigen en vleermuizen.

Het vervolgonderzoek is uitgevoerd door Bureau Aandacht Natuur en wordt hieronder verder besproken. Doel van het onderzoek is om vast te stellen of de beoogde locatie een functie heeft als leefgebied voor kleine marterachtigen en rugstreepd. Ten aanzien van vleermuizen is onderzocht of de planlocatie en directe omgeving van belang is als vliegroute of belangrijk foerageergebied en of er in aangrenzende beplanting en bebouwing sprake is van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

Ten aanzien van andere soortgroepen of andere aspecten van de Wet Natuurbescherming wordt verwezen naar het verkennend natuuronderzoek Molensingel te Wieringerwaard (Sweco, 12 oktober 2022).

1.2 Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en richt zich op de bescherming van natuurgebieden, -verbindingen, planten- en diersoorten en houtopstanden. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten of gebieden in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Hieronder volgt een beknopte toelichting van de verschillende onderdelen in de Wet Natuurbescherming. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de zogeheten Natura 2000-gebieden. Andere binnen de Wet Natuurbescherming te beschermen gebieden zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding of provinciaal landschap.

Voor ieder Natura 2000 gebied dient te worden getoetst aan de hiertoe aangewezen instandhoudingsdoelstellingen. Een onderdeel hiervan is tevens de beoordeling van externe effecten zoals de stikstof-emissie van projecten ten opzichte van eventueel aanwezige stikstofgevoelige habitats.

Voor de NNN, natuurverbindingen of andere beschermde gebieden gelden andere toetsingscriteria. Hierbij gaat het om een toetsing van de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding. De regelgeving met betrekking tot deze gebieden is vastgelegd in de Provinciale Ruimte Ordening dan wel de Omgevingsverordening van de betreffende provincie.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij'-principe). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. De mate van negatieve effecten is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Voor de soortbescherming zijn per beschermingsregime dan ook een aantal verbodsbepalingen van kracht.

➤ Vogelrichtlijnsoorten

Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Hiermee is het verboden om in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen en worden ze voornamelijk tijdens de broedperiode beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels of nesten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Daarnaast zijn de voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van

boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Negatieve effecten dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffing noodzakelijk, maar kan alleen op grond van de volgende belangen worden afgegeven:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt.

➤ Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Het is hierbij verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren te beschadigen, te vernielen of te rapen. Ook het opzettelijk verontrusten van bedoelde diersoorten is niet toegestaan.

Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor het verstoren van deze soorten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffing noodzakelijk, maar kan alleen op grond van de volgende belangen worden afgegeven:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling

vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van Europees beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

➤ “Andere” nationaal beschermde soorten

Dit betreffen de overige soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het is hierbij verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Het beschermingsregime voor deze 'nationaal' beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng. Zo zijn de hierboven genoemde verboden niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Tevens is het mogelijk om voor deze soorten een ontheffing of vrijstelling te verkrijgen in het kader van een ruimtelijke inrichting dan wel bestendig beheer en onderhoud. Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime ‘andere’ beschermde soorten.

Bescherming houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom¹ in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit vooraf te worden gemeld/aangevraagd. De initiatiefnemer is hierbij verplicht om hetzelfde areaal te herplanten.

Ontheffing, vrijstelling of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig. De verantwoording van de Wet Natuurbescherming ligt nagenoeg geheel bij de Provincies en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing kan worden verleend.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffings- of vergunningsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. De gemeente is in dit geval het bevoegd gezag. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van ‘Verklaringen van geen bedenking’ (Vvgb). De ‘Verklaring van geen bedenkingen’ wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is. Het is ook mogelijk om een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen bij de desbetreffende provincie (bevoegd gezag). Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning is dit eveneens van toepassing.

¹ De begrenzing van de bebouwde kom zoals vastgesteld door het college als “bebouwde kom Boswet”

2. Huidige situatie en methode

2.1 Gebieds- en planbeschrijving

Het plangebied is gesitueerd aan het einde van de Molensingel te Wieringerwaard. Wieringerwaard is een dorp in de gemeente Hollands Kroon, gelegen in de gelijknamige polder, daterend uit 1610.

Het plangebied, aan het einde van de Molensingel bestaat uit een verruigd grasveld ten oosten van een woonwijk uit 2008. Ten noorden van de projectlocatie is een brede watergang, De Kolk, gelegen. Aan de oostzijde bevindt een klein bosje, een zendmast en enkele tennisbanen van Tennisclub Wieringerwaard. Ten zuiden van de projectlocatie bevindt zich een windsingel met daarachter een kleine woonwijk uit de jaren '90 van de vorige eeuw. De projectlocatie is in gebruik als honden uitlaatplaats, waar met enige regelmaat paden in worden gemaaid voor de begaanbaarheid. Langs de windsingel en de bosrand aan de westzijde is een meer verruigde situatie met opslag van braam en meidoorn, kleeftkruid, fluitenkruid en grote brandnetel. Langs De kolk is een smalle rietkraag aanwezig. Aan de zijde van de Molensingel is een meer open plek aanwezig, waar spoorvorming is ontstaan van zwaar verkeer.

Figuur 2. Huidige situatie van het plangebied aan de Molensingel te Wieringerwaard.

Met de herinrichting van het plangebied blijven betreffende landschapselementen zoals het bosje, de windsingel en De Kolk volledig intact. Echter kan het plan effect hebben op de functie van de bosranden en waterelementen als jachtgebied voor kleine marterachtigen en vleermuizen.

Kuin vastgoedontwikkeling is voornemens om binnen het plangebied 19 woningen te bouwen bestaande uit twee vrijstaande woningen, 8 twee-onder-één-kap-woningen en 9 rijtjeswoningen aan de zuidzijde, zie figuur 3. De nieuwbouw wordt ontsloten via de Molensingel aan de westzijde en de Kievitlaan aan de zuidzijde. Centraal in het woonwijk komt een grasveld met enige groenelementen. De parkeergelegenheid ten behoeve van de rijtjeswoningen wordt aan de zuidoostzijde, ter hoogte van de Kievitlaan gerealiseerd.

Figuur 3. Inrichtingsschets van het plangebied aan de Molensingel te Wieringerwaard.

2.2 Methode

Aan de hand van het verkennend natuuronderzoek (*Sweco, 12 oktober 2022*) is beoordeeld dat de projectlocatie en de directe omgeving mogelijkheden biedt als leefgebied voor vleermuizen, kleine marterachtigen en voortplantingsgebied voor rugstreeppad.

In verband met het mogelijk voorkomen van kleine marterachtigen heeft conform de handreiking kleine marters (*Provincie Noord-Holland*) een onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van deze soorten. Het bouwterrein is circa 1,4 hectare groot. Conform de handreiking zijn 4 cameravallen en/of sporenbuizen per hectare ingezet gedurende een periode van tenminste vier weken. In de periode van 4 mei t/m 1 juni zijn dan ook twee mostela's c.q. struikrovers en vier sporenbuizen geplaatst aan de bosranden, singels en de watergang rond het plangebied. In verband met de openheid van het plangebied en het veelvuldig gebruik van de projectlocatie als honden uitlaatplaats en speelplaats door jongeren (ook in het bosje), is voornamelijk gewerkt met sporenbuizen om vernieling en/of wegnemen van wildcamera te voorkomen. Eén mostela/struikrover is geplaatst onder een meidoorn, nabij de oeverzone van De Kolk ten noordoosten van de projectlocatie. De tweede mostela/struikrover is geplaatst in een ruig begroeide braamstruweel aan de oostzijde van het plangebied, zie figuur 4. De vier sporenbuizen zijn verspreid langs de oeverzone van De Kolk en langs de windsingel ten zuiden van het plangebied geplaatst, zie figuur 4. Bij de camera's en in de sporenbuizen is een lokstof (sardines / visolie) aangebracht om de trefkans te vergroten.

Figuur 4. Situering van de mostela/struikrover (gele driehoek) en sporenbuizen (oranje cirkel) op en rond de projectlocatie.

In verband met de aanwezigheid van bomen met holten geschikt als vleermuisverblijfplaats aan en nabij de perceelranden heeft, conform het protocol voor vleermuisinventarisaties (*Vleermuisvakberaad NGB & Zoogdiervereniging, januari 2021*), een gericht veldonderzoek plaatsgevonden naar het terreingebruik en eventuele verblijfplaatsen van vleermuizen. Gezien de aanwezige boomholten en het type bebouwing in de omgeving heeft voornamelijk onderzoek plaatsgevonden naar (verblijfplaatsen van) soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis.

Het doel van het vleermuisonderzoek is om vast te stellen of De Kolk een vliegroute vormt voor vleermuizen, het terrein en de bosschageranden een functie hebben als foerageergebied/vliegroute en eventuele boomholtes aan de rand van het plangebied een verblijfplaats vormen voor boom bewonende soorten. Hiertoe zijn drie veldrondes uitgevoerd in de kraamperiode (15 mei tot 15 juli) en twee veldrondes in de paarperiode (15 augustus tot 1 oktober) van 2023, zie tabel 1. In verband met de grote van het plangebied, zijn de avondrondes in de kraamperiode uitgevoerd door twee personen. Het gedrag van vleermuizen in de vroege ochtend is duidelijker zichtbaar en kan voor die momenten worden volstaan met de inzet van twee personen. Ook in de paarperiode is het gedrag van vleermuizen meer zichtbaar en herkenbaar en is de inzet van één persoon voldoende.

Voor het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D240X). Hiermee kunnen de ultrasone geluiden, die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden, voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden. Indien noodzakelijk, is gebruik gemaakt van opnameapparatuur. Bij twijfel is het geluid opgenomen en geanalyseerd in het hiervoor speciaal ontworpen computerprogramma Batsound. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd

conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat januari 2021 is geactualiseerd en door DLG is goedgekeurd en wordt gehanteerd door het Netwerk Groene Bureaus (waarbij Bureau Aandacht Natuur is aangesloten) voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek.

Tabel 1. Weersomstandigheden en data veldonderzoek

Datum	Zonsondergang/ zonsopkomst	Start	einde	Temp.	Wind	Personele inzet	Overig
01-05-'23	21:07 uur	22:00 uur	23:00 uur	11°C	3bf	1	bewolkt
30-05-'23	21:51 uur	21:50 uur	00:21 uur	12°C	3bf	2	bewolkt
12-06-'23	05:16 uur	02:15 uur	05:15 uur	15°C	0-1bf	1	licht bewolkt
20-06-'23	22:08 uur	00:00 uur	00:30 uur	18°C	3bf	1	helder
03-07-'23	22:07 uur	22:05 uur	00:37 uur	15°C	3-4bf	2	bewolkt – dreiging onweer
17-08-'23	21:04 uur	22:05 uur	24:05 uur	19°C	3bf	1	bewolkt
13-09-'23	20:03 uur	23:00 uur	01:00 uur	12°C	0-1bf	1	helder

In verband met de deels aanwezige kale terreintypen met spoorvorming en op basis van de recente verspreidingsgegevens heeft een onderzoek plaatsgevonden naar het voorkomen van rugstreeppad. In het voorjaar van 2023 hebben hiertoe op 1 mei, 30 mei en 20 juni 2023 avondrondes naar het voorkomen van rugstreeppad plaatsgevonden. Normaal gesproken vindt de piekactiviteit van rugstreeppad plaats tussen half april en half juni en dienen de inventarisaties dan plaats te vinden. Echter was het vroege voorjaar van 2023 behoorlijk koud en nat. Aangezien de temperaturen na begin mei 2023 geleidelijk toenamen (*bron: knmi.nl*) heeft de eerste inventarisatieronde naar rugstreeppad plaatsgevonden op 1 mei 2023. Vanaf 12 mei tot 20 juni (*bron: knmi.nl*) is er echter geen noemenswaardige neerslag gevallen en is, buiten de vleermuis-inventarisaties om, de eerstvolgende ronde voor rugstreeppad uitgevoerd op 20 juni, na de eerste onweers- en regenbuien in de periode tussen 20 en 22 juni. Ook de inventarisatieronde van 3 juli heeft plaatsgevonden op een relatief warme avond, na een (koudere) periode met regen, maar voordat de zomerstorm Poly (op 5 juli) zijn intrede deed. De veldrondes zijn hiermee uitgevoerd conform het kennisdocument rugstreeppad en hebben plaatsgevonden bij geschikte weersomstandigheden, zie tabel 1.

Uiteraard zijn ook andere belangwekkende waarnemingen meegenomen in de rapportage en is op basis van een literatuurstudie een effectenbeoordeling gemaakt met betrekking tot de beoogde werkzaamheden.

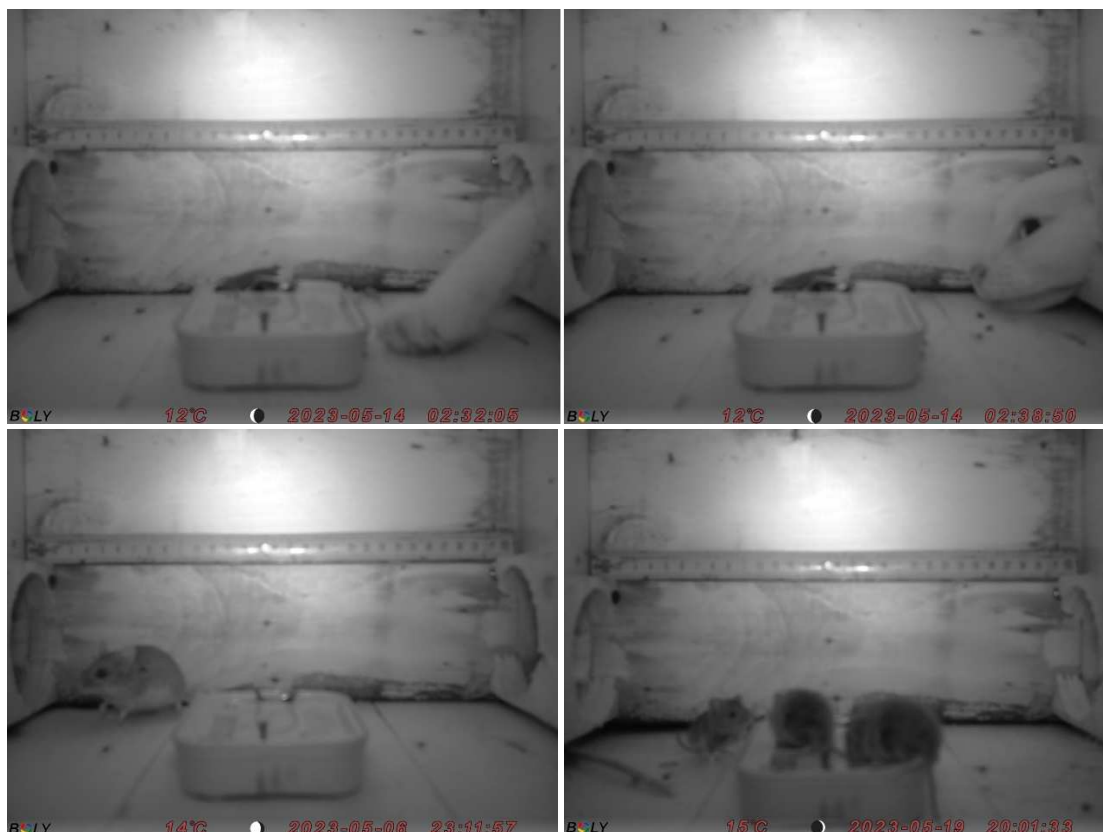
3. Resultaten

Binnen het plangebied zijn er gedurende het nader onderzoek met uitzondering van vleermuizen voornamelijk algemeen voorkomende vogelsoorten, zoogdieren en amfibieën (meerkikker) waargenomen. Met betrekking tot vleermuizen zijn er naast een paarverblijfplaats in een wilg binnen het aanliggende bosjes geen verblijfplaatsen aangetroffen en hoofdzakelijk passerende dan wel foeragerende vleermuizen waargenomen. Van een eventuele vliegroute langs/over de projectlocatie was geen sprake. Hieronder worden de bevindingen van het nader onderzoek verder omschreven.

3.1 Onderzoek (kleine) marterachtigen

Met betrekking tot de zwaarder beschermde soorten is het mogelijk dat soorten als hermelijn, wezel of bunzing voorkomen in de omgeving van het projectgebied. Tevens is ook de steenmarter in Noord-Holland bezig aan een opmars. De projectlocatie zelf is van beperkt belang voor marterachtigen, aangezien opgaande structuren grotendeels ontbreken. Het onderzoek heeft zich dan ook voornamelijk gericht op rietkragen, bosranden en singels rond het perceel.

Exemplaren van de beschermde marterachtigen konden met het gerichte onderzoek in de periode 4 mei t/m 1 juni echter niet worden vastgesteld. Op de betreffende wildcamera's zijn geen beelden aangetroffen van betreffende soorten. Op de cameravallen zijn exemplaren van egel, huiskat en bosmuis waargenomen, zie figuur 5 en 6.

Figuur 5. Camerabeelden van huiskat (boven) en bosmuizen (onder) uit de mostela/struikrover aan de noordoostzijde van de projectlocatie.

Figuur 6. Camerabeelden van egel (links) en huiskat (poot rechtsonder) uit de mostela/struikrover aan de oostzijde van de projectlocatie.

De sporenbuizen zijn tussentijds gecontroleerd op 17 en 24 mei 2023. Met uitzondering van sporen van muizen en bruine rat zijn er geen loopsporen waargenomen van zwaar beschermde zoogdieren zoals wezel, hermelijn of bunzing..

De bevindingen per sporenbuis zijn hierbij als volgt:

- Muizensporen (vermoedelijk huisspitsmuis en bosmuis)
- muizensporen (vermoedelijk rosse woelmuis/bosmuis)
- muizensporen (vermoedelijk bosmuis)
- bruine rat

Figuur 7. Sporen van bruine rat (links) en (vermoedelijk) bosmuis (rechts).

Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan het voorkomen van marterachtigen op de projectlocatie worden uitgesloten.

3.2 Onderzoek vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn met uitzondering van een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in een kraakwilg ten oosten van het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen.

De soorten gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn tijdens alle veldrondes waargenomen en het meest vertegenwoordigd binnen en rond het projectgebied. Ook ruige dwergvleermuis is op 4 van de 5 veldrondes waargenomen. De soort rosse vleermuis is uitsluitend in de kraamperiode (15 mei t/m 15 juli) aangetroffen. Voor de waarnemingen per veldronde zie bijlage 2.

In de kraamperiode (15 mei t/m 15 juli) van 2023 zijn tijdens de eerste avondronde op 30 mei 2023 voornamelijk foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvliegers aanwezig. De eerste dieren worden circa 20-25 na zonsondergang in het plangebied waargenomen. In het bosperceeltje ten oosten van de projectlocatie worden maximaal 3-5 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen en ook langs de singel ten zuiden van het plangebied zijn er tussen 22:30 en 23:15 uur maximaal 6 gewone dwergvleermuizen aan het foerageren. Tevens worden in die periode 2 tot 3 foeragerende laatvliegers boven de planlocatie waargenomen en twee korte waarnemingen van passerende rosse vleermuizen.

Tijdens de vroege ochtendronde van 12 juni 2023 zijn er tot 3:50 uur 3 tot 4 foeragerende rosse vleermuizen in en rond het plangebied aanwezig. Wederom zijn er verschillende gewone dwergvleermuizen aan het foerageren langs de singel aan de zuidzijde en in het bosperceel ten oosten van het plangebied. Het betreffen hier circa 3-4 dieren die tot uiterlijk 4:40 uur blijven foerageren. Verder worden op en rond het plangebied nog enkele gewone- en ruige dwergvleermuizen waargenomen, maar betreffen veelal kortstondige waarnemingen.

Met de tweede avondronde van 3 juli 2023 worden de eerste waarnemingen van gewone- en ruige dwergvleermuis circa 45 minuten na zonsondergang gedaan en betreffen enkele foeragerende dieren in het bosperceel en langs de windsingel ten zuiden van het plangebied. Rond de singel aan de zuidzijde worden uiteindelijk zo'n 5 foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Verspreid over het plangebied worden gedurende de avondronde nog enkele korte waarnemingen van laatvlieger en gewone dwergvleermuis gedaan.

Tijdens de kraamperiode zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Ook van een vliegroute van vleermuizen was geen sprake en boven het kanaal De Kolk zijn geen waarnemingen gedaan van soorten als meer- of watervleermuis.

Met het onderzoek in de paarperiode is het bosperceel aan de oostzijde van het plangebied vrij constant een baltsroepende gewone dwergvleermuis aanwezig en wordt zo nu en dan ook waargenomen aan de bosrand langs het plangebied. Op basis van de concentratie van de baltsactiviteit is de paarverblijfplaats terug te leiden naar een kraakwilg vrij centraal in het bosperceel. Tijdens beide veldrondes zijn op verschillende plaatsen nog enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aanwezig en wordt nog een enkele laatvlieger waargenomen. Tijdens de tweede rond op 13 september 2023 worden rond het plangebied nog enkele, in vlucht, werfroepende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Vermoedelijk hebben deze dieren een paarverblijfplaats in de woningen ten zuiden en zuidwesten van het plangebied. Eventuele paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen binnen de invloedssferen van het plangebied zijn niet aangetroffen.

Met uitzondering van een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis in het bosperceel, zijn er geen verblijfplaatsen of een kraamkolonie van vleermuizen aangetroffen binnen of in de omgeving van het plangebied. Ook van een vliegroute van vleermuizen binnen of aan het plangebied is geen sprake. Het plangebied zelf vormt geen belangrijke foerageergebied voor vleermuizen. Alleen de singel aan de zuidzijde van het plangebied is van enige belang als foerageergebied voor vleermuizen. Tijdens het onderzoek is vooral gebleken dat met name de zuidzijde van de singel (tussen de bestaande tuinen en de singel) wordt gebruikt om te jagen. Aangezien de singel gehandhaafd blijft met de voorgenomen herinrichting en ook de tuinen van de nieuwbouw rijtjeswoningen aan de singel zullen grenzen, wordt niet verwacht dat er een negatief effect optreedt door de voorgenomen werkzaamheden ten aanzien van het foeragegedrag van vleermuizen.

3.3 Onderzoek rugstreeppad

Naast de aanwezigheid van algemeen voorkomende amfibieën, is tevens het voorkomen van de zwaar beschermde soorten rugstreeppad bekend uit de omgeving van het projecttracé (*Creemers & van Delft, 2009 en telmee.nl*).

Tijdens het nader onderzoek op 1 mei, 30 mei, 20 juni en 3 juli 2023 zijn er geen rugstreeppadden waargenomen op of in de omgeving van de projectlocatie. De voortplantingsperiode van rugstreeppad loopt van half april tot half augustus en vindt veelal plaats in (ondiepe) slootjes en/of poelen. Met uitzondering van een kale plek en spoorvorming aan de westzijde van de projectlocatie, ontbreekt er echter geschikt voortplantingshabitat voor rugstreeppad op en in de omgeving van het projectgebied. In de periode dat er open water aanwezig was, zijn er tevens geen eisnoeren of larven van rugstreeppad of andere amfibieën aangetroffen.

Ook in het hiervoor aangelegde compensatiegebied ten noorden van het projectgebied en in het open poldergebied ten westen van de projectlocatie, zijn geen waarnemingen gedaan van rugstreeppad. Het compensatiegebied is reeds dicht begroeid geraakt, waardoor de hier aanlegde poelen niet meer geschikt zijn als voortplantingsgebied voor rugstreeppad.

Een bouwterrein kan geschikt leefgebied vormen voor de rugstreeppad vanwege de aanwezigheid van waterplassen en opgebrachte zandgrond. Echter is de soort niet waargenomen binnen of in de omgeving van het projectgebied. Hiermee wordt niet verwacht dat de projectlocatie zal worden bevolkt door rugstreeppad en zijn aanvullende maatregelen niet noodzakelijk.

3.4 Overige waarnemingen beschermde soorten

Tijdens de onderzoeken zijn er geen andere zwaar beschermde soorten of soortgroepen dan hierboven beschreven waargenomen op of in de omgeving van de projectlocatie. Wel zijn enkele algemeen voorkomende, beschermde soorten zoals egel, bruine kikker en meerkikker waargenomen in het plangebied. Voor deze soorten geldt uitsluitend de algemene zorgplicht zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming en is een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming niet noodzakelijk.

Gezien de aanwezige terreintypen en waarnemingen tijdens de inventarisatieperiode worden overige zwaar beschermde soorten of soortgroepen zoals reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en andere ongewervelde niet verwacht binnen of in de directe omgeving van het plangebied.

4. Conclusies en advies

Aan de hand van het nader onderzoek kan worden vastgesteld dat het plangebied aan het einde van de Molensingel geen onderdeel uitmaakt van het essentieel leefgebied van zwaar beschermde soorten. In de aangrenzende bosschage is een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis vastgesteld en de singel aan de zuidzijde is in bepaalde mate van belang voor de gewone dwergvleermuis. Genoemde groenelementen blijven echter gehandhaafd binnen de planlocatie en de aangetroffen paarverblijfplaats bevindt zich niet aan de bosrand, waardoor er geen negatieve effecten van de werkzaamheden of de beoogde inrichting worden verwacht.

Hieronder worden de conclusies ten aanzien van het nader onderzoek beschreven en aangegeven of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn.

4.1 Onderzoek (kleine) marterachtigen

Met betrekking tot de (kleine marterachtigen) zijn met het nader onderzoek geen exemplaren, sporen of beelden daarvan aangetroffen. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het essentieel leefgebied van (kleine) marterachtigen.

Met de voorgenomen herinrichting van het plangebied aan de Molensingel te Wieringerwaard worden er geen verblijfplaatsen van genoemde soorten verstoord of verwijderd. Aan de hand van het nader onderzoek is een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming of extra mitigerende maatregelen niet noodzakelijk.

4.2 Onderzoek vleermuizen

Met betrekking tot vleermuizen zijn voornamelijk waarnemingen gedaan van passerende en foeragerende gewone dwergvleermuizen, laatvliegers, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Van een eventuele vliegroute langs het plangebied is geen sprake.

Echter is in de paarperiode van 2023 een paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis vastgesteld in het bosjes ten oosten van de projectlocatie. Verder is ook de singel aan de zuidzijde van het plangebied van enig belang als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Beide groenelementen maken echter geen onderdeel uit van het plangebied en zijn niet onderhevig aan de beoogde herinrichting. De paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis bevindt zich niet aan de rand van het plangebied, waardoor verstoring door verlichting zowel tijdens de werkzaamheden als na de herinrichting niet aan de orde is. Ook ten aanzien van de windsingel aan de zuidzijde is het niet de verwachting dat er verstoring plaatsvindt aan de functie als foerageergebied van vleermuizen. In verband met de ligging van het plangebied aan de rand van enkele woonwijken, zal er in beperkte mate sprake zijn van nachtelijke werkzaamheden (met felle bouwlampen) in de actieve periode van vleermuizen (april t/m oktober). Met de nieuwbouw grenst de singel aan de achtertuinen van de rijtjeswoningen zodat er geen sprake is van het aanbrengen van straatverlichting langs de singel, waarmee verstoring van foerageergebied van gewone dwergvleermuis niet aan de orde is. Daarbij zijn gewone dwergvleermuizen in hun jachtgebied in beperkte mate verstoringgevoelig voor verlichting, aangezien betreffende soort ook jagend rond lantaarnpalen wordt waargenomen.

Ten behoeve van de voorgenomen herinrichting van het plangebied wordt dan ook geen essentieel leefgebied en/of verblijfplaatsen van vleermuizen verstoord. Hiermee is een

ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming dan wel aanvullende maatregelen niet noodzakelijk.

Met de herinrichting van het plangebied voor woningbouw kan overwogen worden om de toekomstige bebouwing in het plangebied geschikt(er) te maken voor o.a. vleermuizen. Veel soorten verliezen namelijk steeds meer leefruimte. Dit kan gerealiseerd worden door het plaatsen van (inbouw) vleermuiskasten aan het gebouw/in de gevel en het bewust openlaten van openingen in bijvoorbeeld spouwmuren.

Raadzaam is om eventueel nieuw aan te brengen verblijfplaatsen in overleg met een ecooloog uit te voeren, zodat de functionaliteit ervan kan worden geoptimaliseerd.

Figuur 8. Inbouwmogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen.

4.3 Onderzoek rugstreeppad

Op basis van het uitgevoerde nader onderzoek naar het voorkomen van rugstreeppad kan voortplanting van deze soort op en rond het projectgebied worden uitgesloten. Een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming voor het verwijderen van voortplantingswater en geschikt leefgebied voor rugstreeppad is hiermee niet noodzakelijk.

De rugstreeppad is echter een zogeheten pionierssoort, die als zodanig in staat is om in korte tijd nieuw ontstane voortplantingswateren te koloniseren. Geschikte voortplantingswateren bestaan uit ondiepe, tijdelijke wateren, in de directe omgeving van onbegroeide zandige terreinen. Een bouwterrein in ontwikkeling kan voldoen aan deze voorwaarden. Bij constatering van rugstreeppad tijdens de beoogde herinrichting, kan het alsnog noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen of ontheffing aan te vragen voor deze soort(en). Denk hierbij aan het uitvoeren van de werkzaamheden onder ecologische begeleiding, het afzetten van het werkterrein met een amfibiescherm en het voorkomen van spoorvorming of andere (tijdelijke) waterplassen binnen de projectlocatie.

4.4 Overige beschermde soorten

Het nader onderzoek heeft zich hoofdzakelijk gericht op de aanwezigheid van (verblijfplaatsen van) kleine marterachtigen, vleermuizen en rugstreeppad. Een nader onderzoek naar het voorkomen van andere beschermde soorten is op basis van de quickscan (Sweco, 12 oktober 2022) niet noodzakelijk.

Met uitzondering van egel, bruine kikker en meerkikker zijn er tijdens het nader onderzoek geen andere (zwaar) beschermde soorten aangetroffen op de projectlocatie. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet Natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen² uitgevoerd mogen worden. Binnen de Wet Natuurbescherming geldt voor genoemde algemeen voorkomende soorten zoals egel, bruine kikker en meerkikker een vrijstelling in het kader van de ruimtelijke ordening of bestendig beheer. Uiteraard blijft voor deze soorten wel de algemene zorgplicht zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming van toepassing.

Op basis van de aanwezige terreintypen en verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van overige beschermde soorten uitgesloten. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies. Mogelijk kunnen gedurende het planproces of de werkzaamheden zich nieuwe soorten gaan vestigen. Bij constatering van een beschermde soort tijdens de voorgenomen activiteiten, kan het alsnog noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen of ontheffing aan te vragen voor deze soort(en).

² In het kader van de Wet Natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Hoekstra K., Thissen J.B.M., Canters K.J., Buys J.C. (redactie), 2016, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren Natuur van Nederland 12*, Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden
- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, *Het protocol voor vleermuisinventarisaties*, 1 januari 2021.
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Hoogetboom D., Ruitenbeek W., Visbeen F., Wondergem J., 2014, *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren 1989-2014*, Landschap Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Springeruit Drukwerk
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, *Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, *Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Handreiking wezel, hermelijn en bunzing, Omgevingsdienst Noord-Holland Noord
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 28 oktober 2016, *Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming)*, Staatscourant Nr.55791
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 19 januari 2016, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
- Ministerie van Economische zaken, 3 december 2016, *Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, StainessMedia.com
- Provinciale Staten van Noord-Holland, *Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland*, Haarlem
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- www.vogelbescherming.nl
- www.sovon.nl
- www.telmee.nl
- www.noord-holland.nl
- www.rijksoverheid.nl
- <https://geoapps.noord-holland.nl/>

Bijlage 1. Wet Natuurbescherming

Inleiding Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005), de Flora- en faunawet (1 april 2002) en de Boswet (20 juli 1961). De Wet Natuurbescherming heeft tot doel om (1) de biodiversiteit in Nederland te beschermen, (2) het decentraliseren van verantwoordelijkheden en (3) het vereenvoudigen van de wet- en regelgeving. De voorgaande natuurwetgeving kende verschillende bevoegde gezagen en rechtsdocumenten (vergunning, ontheffing en melding). De verantwoording van de Wet Natuurbescherming komt vrijwel geheel bij de Provincies te liggen en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing wordt verleend. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote internationale belangen of provincie overschrijdende zaken zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

In deze wet, gepubliceerd op 19 januari 2016 in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden Nr. 34, jaargang 2016, is het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan en de instandhouding van de natuurlijke habitats (*richtlijn 92/43/EEG, 21 mei 1992*) en de wilde flora en fauna (*PbEG 1992, L206*), het behoud van de vogelstand (*richtlijn 2009/147/EG, 30 november 2009; PbEU 2010, L20*) en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving geregeld.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming (voorheen de Natuurbeschermingswet 1998) zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de Natura 2000-gebieden. In Nederland zijn 164 Natura 2000-gebieden vastgesteld. Per Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en/of vogelrichtlijnsoorten apart aangewezen. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken dan wel te verzachten (middels mitigerende maatregelen). Het bevoegd gezag kan beperkende maatregelen opleggen om schadelijke activiteiten te verzachten of te voorkomen. Voor onvermijdelijke schade is men verplicht een vergunning aan te vragen.

Andere te beschermen gebieden bestaan uit gebieden aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding (evz) of provinciaal landschap. Deze beschermde waarden van de NNN of een natuurverbinding zijn niet toegespitst tot bepaalde soorten of habitats, zoals bij de Natura 2000-gebieden), maar gaat het hoofdzakelijk om de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding.

- **Natura 2000-beheerplannen**

Regulier beheer en bestaand gebruik zijn (of worden) opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

- **Cumulatieve effecten**

Door een combinatie van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden, de zogeheten *cumulatieve effecten*. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

- **Beschermde Natuurmonument**

Tevens waren, voordat Natura 2000 gebieden bestonden, zogeheten Beschermde Natuurmonumenten aangewezen. Voor deze gebieden bestaan vaak minder concrete natuurdoelen en was gericht op de instandhouding van de wezenlijke waarden, zoals natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarden. In de Wet Natuurbescherming komen de aanwijzingen van Beschermde Natuurmonument te vervallen.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Elk van deze van de regimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Hiermee zijn binnen de Wet Natuurbescherming ruim 700 vogelsoorten en 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

In de Wet Natuurbescherming worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- 80 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels
- alle vleermuizen (22) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- 39 terrestrische zoogdieren en 7 marine zoogdieren
- alle amfibieën (16) en reptielen (7) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- een beperkt aantal soorten vissen (8), en schaal- en schelpdieren (3)
- bepaalde soorten insecten zoals vlinders (27), libellen (16) en kevers(6)

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn per beschermingsregime een aantal verbodsbepalingen van kracht.

• Beschermingsregime Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten. Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Het is verboden vogels opzettelijk te (ver)storen tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort¹

¹ Afhankelijk van de betekenis van de lokale vogelpopulatie kan sprake zijn van een effect op de landelijke staat van instandhouding. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten op de landelijke staat van de soort. Het beschadigen van nesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren van vogels niet, tenzij er sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Voor de verstoring van broedende vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing of vrijstelling verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De jaarrond beschermde nestlocaties zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat (opzettelijke) verstoring van broedende dieren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit geen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

• Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming (artikel 3.5, lid 1 (fauna) en lid 5 (flora)) van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk² te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn (bijlage IV), het Verdrag van Bern (Bijlage I en II) of het Verdrag van Bonn (Bijlage I) kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

² In de Wet Natuurbescherming is bij meerdere verbodsbepalingen het "opzetvereiste" toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn niet verboden. Daarbij is echter van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...".

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

• Beschermingsregime “andere” beschermde soorten

Dit betreffen “andere” soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. De andere, ‘nationale’ soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het beschermingsregime voor deze ‘nationaal’ beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng en gelden de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Voor de ‘andere’ (nationaal) beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven beschreven;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraaftplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

• Mitigatie en compensatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (=verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Indien dergelijke maatregelen kunnen worden getroffen waardoor negatieve effecten kunnen worden voorkomen, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Voorbeelden van mitigerende maatregelen die een overtreding kunnen voorkomen zijn:

- het aanpassen van de werkvolgorde of uitvoeringsperiode
- het gebruik maken van andere werkapparatuur
- of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Voor een aantal soorten (23) kan met betrekking tot mitigerende maatregelen ten aanzien van (verstorende) werkzaamheden of activiteiten, worden gehandeld conform een soortenstandaard. In de soortenstandaard staan naast ecologische informatie van de betreffende soort ook de mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen, te verminderen en/of te herstellen.

Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt en/of geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de overige Europees en nationaal beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Maatregelen die de effecten op de plek van handeling herstellen, zijn mitigerend van aard; maatregelen die de effecten voor de populatie opheffen door herstel of verbetering op een andere plek zijn compenserend van aard. In de soortenbescherming wordt, in tegenstelling tot de gebiedenbescherming, geen scherp onderscheid gemaakt tussen mitigerende en compenserende maatregelen. Belangrijk is dat de staat van instandhouding gegarandeerd wordt.

- **Vrijstelling**

Onder de Wet Natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk, zoals provinciale verordeningen en gedragscodes.

In de Wet Natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een 'programmatische aanpak'. Een programmatische aanpak kan meerwaarde bieden, bijvoorbeeld bij de vormgeving van een actieve leefgebiedenbenadering op regionaal niveau voor soorten waarvoor dat in het licht van de internationale verplichtingen nodig is. Dit moet leiden tot een meer doelmatige aanpak en tegelijkertijd ruimte genereren voor economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Via de programmatische aanpak moet dan zekerheid worden geboden dat het streven naar een gezonde populatie van de betreffende soort niet in het gedrang komt. De programmatische aanpak dient getoetst te zijn aan de criteria voor vrijstelling die voor de betreffende soort(en) is vastgesteld. Indien dat het geval is, kan sprake zijn van een vrijstelling. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk (artikel 3.11).

Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime 'andere' beschermde soorten.

Bescherming Houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit tevoren te worden gemeld/aangevraagd en is de initiatiefnemer verplicht om hetzelfde areaal te herplanten³. De aanvraag dient als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de betreffende gemeente te worden ingediend. Tevens is mogelijk om de aanvraag separaat bij de provincie in te dienen. De provincie bepaalt welke gegevens bij een aanvraag/melding moeten worden aangeleverd.

³ De herplantplicht vervalt voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

Ontheffing, vrijstelling en/of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen. Voor handelingen of activiteiten is een ontheffing van de verbodsbepalingen nodig indien:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen;
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, gedragscode, beheerplan Natura 2000, programmatische aanpak of een ministeriële regeling.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffingsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning (zoals activiteiten uit de Waterwet, mijnbouwwet etc.) geldt dat een aparte ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd moet worden (naast een mogelijke watervergunning, ontgrondingsvergunning etc.). Als sprake is van een handeling met gevolgen voor beschermde soorten of gebieden waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, is het tevens mogelijk dat de initiatiefnemer eerst apart een ontheffing en/of vergunning onder de Wet Natuurbescherming aanvraagt en daarna de omgevingsvergunning.

De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie (of in bijzondere gevallen door het Rijk) aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Indien (vooraf) een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd wordt / moet worden, is de desbetreffende provincie het bevoegd gezag. De provincie zal vervolgens de aangeleverde gegevens toetsen en bepalen of een vergunning, ontheffing dan wel vrijstelling kan worden afgegeven en onder welke voorwaarden.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Geen andere bevredigende oplossing voor handen is;
- Sprake is van een in de wet genoemd belang (zie soortbescherming);
- Geen sprake is van verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal de provincie een toetsing van de belangen en de alternatieven uitvoeren en een ecologische toetsing doen. De termijn voor het behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.

Indien door een handeling of activiteit verbodsbepalingen overtreden worden, moet door de initiatiefnemer worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing(en) is, waardoor de verbodsbepalingen niet overtreden zullen worden. Bij andere oplossingen kan gedacht worden aan alternatieve locaties, een ander ontwerp of inrichting van het plan, of een andere uitvoering van de handelingen.

Bij de beoordeling of afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding mogen mitigerende en compenserende maatregelen betrokken worden. Uiteindelijk mag het verlenen van de ontheffing geen negatief effect hebben op het voorkomen van de soort. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Wettelijk verschilt het toetsingscriterium voor vogels van dat voor overige Europees en nationaal beschermde soorten. Europese jurisprudentie maakt echter duidelijk dat bij afwijkingen onder de Vogelrichtlijn ook gekeken moet worden naar de staat van instandhouding van de populatie vogels.

De staat van instandhouding van lokale populaties is meestal niet bekend. De status van de lokale populatie kan afwijken van de landelijke staat van instandhouding of landelijke trend. Hoe minder gunstig de trend en/of staat van instandhouding, des te strenger moet de beoordeling zijn of er toestemming voor de ontheffing kan worden verleend. Bij deze beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve effecten, dus ook met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van de soort.

Bijlage 2. Vleermuiswaarnemingen per veldronde

Vleermuisronde 30 mei 2023
21:50 – 00:20 uur

12°C, bewolkt, wind: 3bf

Legenda

grens plangebied

Vleermuissoorten

- gewone dwergvleermuis
- laativlieger
- ruige dwergvleermuis

Functie / gedrag

- foeragerend
- passerend / overvliegend
- zomerverblijfplaats
- kraamverblijfplaats
- werfroep (kort)
- paarverblijfplaats
- vliegroute

- rosse vleermuis
- meervleermuis
- watervleermuis
- grootovleermuis

Vleermuisronde 12 juni 2023
02:15 uur – 05:15 uur

15°C, licht bewolkt, wind: 0-1bf

Legenda

grens plangebied

Vleermuissoorten

gewone dwergvleermuis

laatvlieger

ruige dwergvleermuis

Functie / gedrag

foeragerend

passerend / overvliegend

zomerverblijfplaats

kraamverblijfplaats

werfroep (kort)

paarverblijfplaats

vlegroute

rosse vleermuis

meervleermuis

watervleermuis

grootvleermuis

Vleermuisronde 3 juli 2023
 22:05 uur - 00:37 uur
 15°C, bewolkt en dreiging onweer,
 wind: 3-4bf

Legenda

grens plangebied

Vleermuissoorten

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger
- ruige dwergvleermuis

Functie / gedrag

- foeragerend
- passerend / overvliegend
- zomerverblijfplaats
- ★ kraamverblijfplaats
- + wervroep (kort)
- ▲ paarverblijfplaats
- vliegroute

rosse vleermuis
 meervleermuis
 watervleermuis
 grootoorvleermuis

Vleermuisronde 17 aug. 2023
22:05 – 24:05 uur

19°C, bewolkt, wind: 3bf

Legenda

□ grens plangebied

Vleermuissoorten

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger
- ruige dwergvleermuis

Functie / gedrag

- foeragerend
- passerend / overvliegend
- zomerverblijfplaats
- kraanverblijfplaats
- werfroep (kort)
- paarverblijfplaats
- vliegroute

rosse vleermuis
meervleermuis
watervleermuis
grootvleermuis

Vleermuisronde 13 sept. 2023

23:00 – 01:00 uur

12°C, helder, wind: 0-1bf

Legenda

 grens plangebied

Vleermuissoorten

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger
- ruige dwergvleermuis

Functie / gedrag

- foeragerend
- passerend / overvliegend
- zomerverblijfplaats
- kraamverblijfplaats
- werfroep (kort)
- paarverblijfplaats
- vliegroute

- rosse vleermuis
- meervleermuis
- watervleermuis
- grootvleermuis

